

Hazırlayanlar: Uz. Dr. Tuncer Baybağ, Uz. Dr. Haluk Çağlayaner

Dergimizin bu bölümünde ilginizi çeken yeni ve eski kitapları tanıtmayı amaçlıyoruz. Güncel bilgilere ulaşabilmek için yeni kitaplar, hızla artan yeni bilgileri nasıl değerlendireceğimize karar verebilmek için eski kitaplar... Dergimizin bütünü gibi bu bölümle de ilgili dilek ve eleştirilerinizi bekliyoruz.

Aile Hekimliği I - II

Yayın Sorumlusu: Dr. Haluk Çağlayaner

Yazarlar: Uz. Psikolog Alev Önder, Dr. Erdem Birgül, Dr. Esra Saatçi, Dr. Füsün Şener, Dr. Gülsen Ceyhun, Dr. Hakan Sezer, Dr. Levent Hekimoğlu, Dr. Zerrin Başer
1995, İletişim Yayınları, Cep Üniversitesi Dizisi 2 cilt Toplam 234 s.

İletişim Yayınları Cep Üniversitesi Dizisi'ni hepimiz tanırız. "A.G.İ.K"ten "Dilsel Toplumbilim'e, "Eski Mısır"dan "Türkiye'de Gelir Eşitsizliği"ne birçok konuyu ele alan dizi bu kez de bizim "derdimize tercüman" oluyor. Dizinin 155 ve 156. sayıları AİLE HEKİMLİĞİ I ve II başlığını taşıyor. Tabii öncelikle bu "tercümanlığı" sağlayan kitabın yazarlarına ve yayın sorumlusuna özverileri ve emekleri için teşekkür etmek gerekiyor.

AİLE HEKİMLİĞİ I-II ülkemizde uzmanlık alanımızı tanımlama ve tanıma alanında yazılmış ilk kapsamlı çalışma. Genellikle derneğimizin çeşitli yönetim ve çalışma organlarında yer almış ve almakta olan arkadaşlarımız tarafından ortaya konan bu eser Uz. Psikolog Alev Önder'in de katılımıyla tam bir ekip çalışması olarak ortaya çıktı.

İki ciltte toplam oniki bölüm yer alıyor ve altıncı konu olarak ciltlere bölünmüş. Kitabın yayın sorumluluğunu da üstlenen Dr. Haluk Çağlayaner'in kaleme aldığı ilk bölümde "sağlıkta temel kavramlar" ve "kapsamlı birinci basamak sağlık hizmeti" gereğinin ortaya çıkış süreci ele alınıyor. Aynı yazar, 2. bölümde "insani gelişme endeksi" kavramını merkez olarak sağlık ve eğitim düzeylerinin toplumların hayatında nasıl önem kazandığını ele alıyor. 3. Bölümde ise aynı bakış açısıyla Türkiye'yi bu kez daha ayrıntılı olarak ele alıyor. 4. Bölümde sağlık hizmetleri piramidinin oturduğu zemin; çevre ele alınmış. 5. Bölümde ise sağlığın sosyal, ekonomik ve psikolojik yönlerine değinilmiş. 3., 4., 5. bölümler de Dr. Çağlayaner tarafından kaleme alınmış. 6. Bölümde ise "takım oyunu'nun konuk elemanı" Uzman psikolog Alev Önder "sağlıklı birey için aile yapısı ve aile içi iletişimin önemi"ni incelemiştir.

İkinci kitap 7. bölümle başlıyor. Dr. Çağlayaner tarafından hazırlanan bu bölümde ülkemizde çok önemli olan ancak çoğu zaman geri planda kalan "hekimin eğitici görevi" ve tabii "hekimin eğitimi" ele alınıyor. 8. Bölümde sağlık ve hastalığı, bir sürecin parçaları olarak gören aile hekimliği açısından "hasta-hekim ilişkisi ve tedaviye uyum" konusu incelenmiş. 8. bölüm Dr. Çağlayaner ve Dr. Levent Hekimoğlu tarafından hazırlanmış. 9. bölümde yine önemli bir konu, "aile hekiminin görevleri" Dr. Erdem Birgül tarafından ele alınmış. 10. Bölüm bazı ülkelerdeki birinci basamak sağlık hizmeti ve aile hekimliği uygulamalarına değiniyor. Bu bölüm Dr. Esra Saatçi ve Dr. Hakan Sezer tarafından kaleme alınmış.

11. bölümde Dr. Gülsen Ceyhun ve Dr. Füsün Şener tarafından Sağlık Bakanlığı'nın aile hekimliği konusundaki hazırlık ve uygulamaları anlatılmış. Dr. Zerrin Başer tarafından kaleme alınan 12. ve son bölümde ise sağlık hizmetlerinin organizasyonu, finansmanı ve aile hekimliği incelenmiştir.

Her iki kitabın sonlarında yararlanılan kaynaklar ve başvurabilecek kaynaklar yer almış. Yazarlar, tam olmasa da oldukça kapsamlı olan bu bölümlerin bilgisini ya da araştırmalarını geliştirmek isteyenlere yararlı olacağı kanısında.

Türkiye'de birinci basamak sağlık hizmetinin nasıl geliştirileceği konusundaki tartışmalara önemli katkılarda bulunan AİLE HEKİMLİĞİ I-II'nin bütün aile hekimlerinin kitaplıklarında bulunmasını öneriyoruz.

Kontraseptif Yöntemler: Uluslararası Basım

Robert A. Hatcher, M.D.- Deborah Kowal - Felicia Guest - James Trussel - Felicia Stewart, M.D.- Gary K. Stewart, M.D. - Sylvia Bowen - Williard Cates, M.D.
Çeviri Editörü: Prof. Dr. Ayşe Akın Dervişoğlu
Çeviren: Dr. Pınar Senlet
1990, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı Yayını Ankara XXIII+544s.

“İstenmeyen gebelikleri ya da doğumları engellemek için insanlar çağlar boyu zaman zaman annenin yaşama mal olan yöntemlere başvurmuşlardır. Bu yöntemler İkinci Dünya Savaşı sonrası, (özellikle 1950 ve 1960'lı yıllarda) bilimsel yollarla geliştirilen yöntemlere yerlerini bırakmaya başladılar. Bugün kadın ve erkekler için geliştirilmiş, son derece güvenilir ve sağlığa zararlı olmayan yöntemler kişilerin kullanımına sunulmaktadır. Buna rağmen dünyadaki ve ülkemizdeki çiftlerin önemli bir bölümü hala geleneksel, güvenilirliği düşük ve hatta sakıncalı yollarla doğum kontrolü uygulamaya çalışmaktadır. Bu duruma neden olan bir çok faktör arasında kişilerin yöntemler hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları, hizmete ulaşamamaları ve hizmeti verenlerin bilgi eksiklikleri en önemli yerini tutmaktadır.” (s.XIX)

Kitabın yazarları savundukları değerleri şu 4 maddede topluyorlar:

- 1) Günümüzde kullanılan modern doğum kontrol yöntemleri son derece güvenlidir ve daha sağlıklı, daha iyi bir yaşamın kaynağı olabilirler.
- 2) Yirminci yüzyılın en trajik enfeksiyonlarından biri olan HIV enfeksiyonundan, yüzyıllardan beri kullanılan iki kontraseptif yöntemle-kondom ve abstinens'le-ve dünyanın çoğu toplumlarının yerleşmiş bir geleneğiyle - uzun süreli tek eşlilikle - korunulabilir.
- 3) Tüm dünyada kadınların toplumsal konumları öylesine düşüktür ki, daha iyi bir konuma yükselmek için çok doğurmaktan başka, çok az seçenekleri bulunmaktadır. Bu nedenle eğer bebeklerin, annelerin ve ailelerin daha sağlıklı olmasını istiyorsak, önce bu gerçek değiştirilmelidir.
- 4) İleri teknoloji, insancıl yaklaşımlarla dengelenmelidir.

Kitaptaki konular 5 ana başlık altında toplanmış: "Dünyada Aile Planlaması", "Enfeksiyonlar ve Üreme Sağlığı", "Üreme Teknolojisini Anlama", "Kontraseptif Teknolojisi", "Aile Planlaması Hizmetlerinin Sağlanması", 59 şekil ve 95 tablo içeren kitap dünya ülkelerinin demografik özelliklerini, aile planlaması konusunda uyguladıkları yöntemler hakkında bilgi veriyor. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar ve özellikle de kontraseptif yöntemler konusundaki geniş ve ayrıntılı bölüm, kitabı bir başvuru kaynağı kılıyor. Bu bölüm "Kontraseptif Seçimi: Kontraseptif Olmayan Yollar, Etinlik, Güvenilirlik ve Kişisel Yaklaşımlar", "Gönüllü Cerrahi Kontrasepsiyon", "Hormonal Kontraseptifler: Genel Bir Bakış", "Kombine Oral Kontraseptifler: Hap", "İmplantlar, Enjeksiyonlar ve Diğer Yalnız Progesterin İçeren Kontraseptifler", "Rahim içi Araçlar (RİA'lar)", "Kondom, Spermisitler ve Vajinal Bariyer Yöntemleri", "Menstrüel Siklusun Çizelgelenmesi ve Diğer Fertil Günleri Belirleme Yöntemleri", "Koitus İnteruptus", "Abstinens ve Cinsel Dışavurumun Çeşitliliği", "Postkoital Kontrasepsiyon", "Kendiliğinden veya İsteyerek Düşük Komplasyonlarının Önlenmesi ve Bunlarla İlgili Yaklaşımlar", "Dünyada Aile Planlamasında Eğilimler". Bu bölümler ilgili yöntemin olumlu ve olumsuz yönlerini ve yöntemi kullananlara önemli uyarıları da içeriyor. Kitap kontraseptif yöntemlerle ilgili terimleri kapsayan bir 'Sözlük' ile 'Cinsellik ve Aile Planlaması', 'Eğitim, Danışmanlık ve Bilinçli Kabul' ek bölümlerini, nihayet bir de alfabetik dizini kapsıyor.